

Зміст

Спочатку все ігноруй 6

КОМПОЗИЦІЯ 9

Шукай провідні лінії

Провідні лінії 10

Форма речей

Пейзаж чи портрет 12

Не виходь за рамки

Обрамлення 14

Багат шаровість

Зацікавлення переднім планом 16

Наближайся ще і ще

Наближення 19

Це основний інстинкт

Симетрія 20

Будьте стриманими

Правило третин 22

Нехай кожен сантиметр має значення

Використання рамки 25

Спрощуй

Візуальна вага 26

Викинь книгу з правилами у вікно

Порушення правил 28

ЕКСПОЗИЦІЯ 31

Хороші, погані та жахливі

Режими 32

«Р» на людях — це нормально

Програмний режим 33

Налаштування витримки на раз, два, три

Витримка та «пріоритет витримки» 34

Краса ефекту розмиття

Довга витримка 36

Світлові доріжки

Довга витримка вночі 39

Масштабне заморожування

Коротка витримка 40

Налаштування діафрагми на раз, два, три

Діафрагма та «пріоритет діафрагми» 42

Виділяйся «неглибокістю»

Мала глибина різкості 44

Переконливі крупні плани

Мала глибина різкості 47

Глибоко та промовисто

Велика глибина різкості 48

Чутливий бік твоєї камери

ISO 50

Твій квиток до короткої витримки

ISO 52

Усі хороші фотографи використовують «ручний режим», чи не так?

Ручний режим 54

Альтернатива «ручному»

Експокорекція 55

Деталь у тіні

Експокорекція 56

Спокусливі силуети

Експокорекція 58

СВІТЛО 61

Жорстке світло створює контраст

Жорстке світло 62

М'яке світло більш рівномірне

М'яке світло 64

Жорстке світло створює глибину	
Жорстке світло	66
М'яке світло може бути «пласким»	
М'яке світло	69
Жорстке світло — брутальне	
Жорстке світло	70
М'яке світло згладжує	
М'яке світло	72
Підтексти світла	
Природне та штучне світло	74
Контролювання світла	
Баланс білого	76
Світло, позбавлене любові	
Вбудований спалах	78
Фотоспалах за денного світла	
Заповнювальний спалах	80
ОБ'ЄКТИВИ	83
Жаргон про об'єктиви	
Просто про об'єктиви	84
Це все про контекст	
Широкий кут/коротка фокусна відстань	86
Композиція — це ключ	
Широкий кут/коротка фокусна відстань	89
А ти хижак?	
Телеоб'єктив/довга фокусна відстань	90
Телефотографічний ефект	
Телеоб'єктив/довга фокусна відстань	92
Зовсім не стандартний підхід	
Стандартна фокусна відстань	94
Приклади фіксації	
Фікс-об'єктиви	97
Зустрічі в стилі «макро»	
Макрофотографія	99

БАЧЕННЯ	101
Це все про правильний момент	
Вирішальні моменти	102
Досконале часто недосконале	
Небезпека досконалості	104
Не шукай лише «красиве»	
Неочікувана краса	106
Дивись очима, а не крізь камеру	
Світ без меж	109
Фотографічна йога	
Інша перспектива	110
Фото без виправдань	
Хороше від поганого	112
Чи правда, що хороші фотографи потрапляють у ціль з першого разу?	
Як спіймати кадр	114
Знай, що шукаєш	
Один суб'єкт, один кадр	117
Провокуй питання, а не відповіді	
Важливість інтриги	118
Фотографіям треба фотографії	
Сила проекту	120
Тепер про магію	
Дещо особливе	122
Виправлення недоліків	
Часті питання	124
Покажчик	126
Автори	128
Подяка	128

Форма речей

Не лише лінії керують рухом очей в зображенні.
Форма також важлива.

Горизонтальні зображення (або пейзажний формат) заохочують очі рухатися з боку в бік. Вертикальні зображення (або портретний формат) – згори вниз чи навпаки.

Вибір формату не залежить від того, знімаєш ти портрети або пейзажі. Натомість обирай формат, який відповідатиме домінантним лініям або природному потоку предмета зображення. У такому разі форма картинки та предмет будуть разом вести погляд глядача у визначеному напрямку.

На цій фотографії Марка Асніна пейзажний формат спонукає очі ковзати справа наліво вздовж хвилястої лінії голів. Пейзажний формат водночас створює порядок, окреслюючи провідні лінії, та виражає пронизливе відчуття драми в цій метушливій сцені.

Подивись на зображення Ансея Адамса на с. 8 і зверни увагу, як портретний формат виділяє всячку тяжкість монолітного скельного обриву. Тяжіння ліній донизу працює в тандемі з вертикальною формою зображення, змушуючи очі поступово потопати.

Інші приклади:

Кристина Ґарсія Родеро	15
Елейн Константин	81
Янгжун Ку	96
Доротея Ланж	115

Ребе
Марк Аснін
1992

Багатошаровість

Пейзажні фотографи особливо вибагливі. Вони не просто встановлюють свою триногу будь-де. Вони полюють на правильне місце. Це не той випадок, коли можна керуватися принципом «ну, емм, десь тут». Це має бути «саме тут».

На цьому зображенні Едварда Буртинського предметом зйомки є іржавий контейнеровоз, але композиція має дещо більше шарів. Поглянь на текстурований мул на передньому плані, який спочатку веде нас до відображення і аж потім до предмета. Мул на передньому плані з'явився не випадково. Буртинський зайняв таку позицію, щоб зробити мул невід'ємною частиною композиції. Це називається зацікавленням переднім планом.

Зацікавлення переднім планом пропонує глядачам сходинку до твого зображення та посилює відчуття глибини.

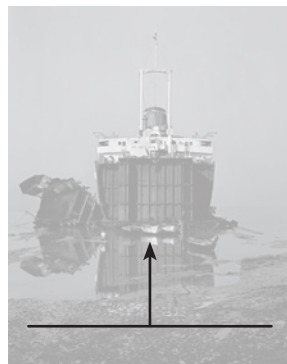
Без переднього плану наші очі почуватимуться занадто відокремленими від середньої відстані та заднього плану, а зображення втратить відчуття глибини. Закрий передній план рукою, і ти раптово станеш відірваним, змушеним відчайдушно здійснити візуальний стрибок через каламутну поверхню води.

Коли ти знімаєш пейзажі, легко фіксуватися на великих ландшафтах, але завжди спостерігай за тим, що безпосередньо тебе оточує. Часто щось прямо під ногами дає ключ до створення композиції.

Інші приклади:

Анрі Картьє-Брессон 11

Джоел Стернфельд 68

Розбирання корабля №31
Чітагонг, Бангладеш
Едвард Буртинський
2001

ДОВГА**ТРИВАЛІСТЬ ВИТРИМКИ / РУХ****КОРОТКА**

1" 1/2 1/4 1/8 1/15 1/30 1/60 1/125 1/250 1/500 1/1000 1/2000

Потрапляє більше світла
Ефект розмиття руху
Використовуй вузьку діафрагму

Все ще є ризик
тремтіння камери

Потрапляє менше світла
Ефект замороження руху
Використовуй ширшу діафрагму

ШИРОКА**ДІАФРАГМА / ФОКУС****ВУЗЬКА**

f/2.8

f/4

f/5.6

f/8

f/11

f/16

f/22

Потрапляє більше світла
Маленька глибина різкості/
менша частина кадру в фокусі
Використовуй із короткою
витримкою

Потрапляє менше світла
Більша глибина різкості/
більша частина кадру у фокусі
Використовуй із довгою
витримкою

НИЗЬКА**ISO / СВІТЛОЧУТЛИВІСТЬ****ВИСОКА**

100 ————— 200 ————— 400 ————— 800 ————— 1600

Менша чутливість до світла
Менше цифрового шуму
Використовуй за гарного
освітлення

Підходить для
хмарного дня

Більша чутливість до світла
Більше цифрового шуму
Використовуй за темного
освітлення

ТЕМНІШЕ (-)**ЕКСПОКОРЕКЦІЯ****СВІТЛІШЕ (+)**

-3 | | -2 | | -1 | | 0 | | +1 | | +2 | | +3

Робить зображення темнішим
Менше деталей затінено/
більше деталей висвітлено

Завжди
відрегулюй
до нуля

Робить зображення світлішим
Більше деталей затінено/
менше деталей висвітлено

(У деяких камерах «+» розташований зліва, а «-» справа)

3 погляду науки

Коли ти робиш знімок, то контролюєш кількість світла, що потрапляє до камери. Лишень дозволь світлу залити фото, і ти отримаєш засвічене, тобто занадто світле зображення. Якщо ж навпаки буде мало світла, то фото буде недоекспонованим, тобто занадто темним.

Таке балансування називається експозицією і передбачає забавляння із тривалістю витримки камери, діафрагмою та ISO* (Міжнародна організація зі стандартизації). Це щасливе тріо є нероздільним. Кожен із його елементів відрізняється від інших. Кожен виконує свою функцію. Саме тому вони так сильно залежать одне від одного.

ТРИВАЛІСТЬ ВИТРИМКИ контролює часовий відрізок, протягом якого світло потрапляє до камери.

ДІАФРАГМА контролює кількість світла, що потрапляє до камери.

ISO контролює світлочутливість твоєї камери.

Зараз ти можеш подумати, що експозиція є трохи науковою штукою. На перший погляд, так і є. Проте щойно ти зрозумієш основні принципи, то побачиш, що налаштування витримки камери, діафрагми та ISO є справжнім вправлянням у креативності, не менш вагомим, ніж контролювання світла. Та й взагалі термін «коригування експозиції» – це справа різних поглядів. Перед тим, як ми почнемо порпатися в основах експозиції, пропоную демістифікувати кілька речей про режими камери.

* ISO – International Organization for Standardization

Світло як предмет зйомки

Ти не можеш його взяти, наштовхнутися на нього або обійняти його. Світло – нематеріальне. Однак, щоб класно фотографувати, саме час думати про світло як про предмет – предмет із витонченою здатністю перетворювати форми.

Усе відбувається за волею світла. Через зміну світла дещо приголомшливе хвилину тому не справляє жодного враження зараз. Банальне може стати красивим, а красиве – нудним. Поглянь на світло у цьому зображенні Тома Гантера. Який настрій воно створює?

Маєш ти камеру з собою чи ні, єдиний спосіб дізнатися щось про світло – це спостерігати за ним постійно.

Коли ти сидиш за столом, ідеш вулицею чи керуєш машиною, спитай себе: «Як світло впливає на простір і атмосферу навколо мене?» Поміть, як воно виділяє текстуру, кольори та деталі. Як воно привертає увагу до конкретної точки краєвиду. Як воно відкриває перед тобою простір глибини або ж змушує все виглядати пласким.

І все ж серед цієї нескінченності форм та варіацій загалом світло буває двох типів – жорстке та м'яке. Обидва мають специфічні риси, що впливають на загальний настрій твоїх зображень. У цьому розділі ми почнемо порівнювати деякі з найбільш поширених.

Жінка, яка читає постанову про виселення
Том Гантер
1997